

Beleidsplan schuldhulpverlening 2013-2017

gemeente
NOORDOOSTPOLDER

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Visie, doelstelling en uitgangspunten	
1.1 Visie op schuldhulpverlening	5
1.2 Algemene doelstelling schuldhulpverlening	6
1.3 Uitgangspuntenvormgeving schuldhulpverlening	6
2. Integrale schuldhulpverlening	
2.1 Wat willen we bereiken	9
2.2 Preventie	9
2.2.1 Budgetcursussen en voorlichting	
2.2.2 Vroegsignalering	
2.2.3 Nazorg	
2.3. Bouwen op eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid	10
2.3.1 Recidive	
2.3.2 Eigen bijdrage materiële schuldhulp	
2.4. Organisatie integrale schuldhulpverlening	12
2.4.1 Doelgroep schuldhulpverlening	
2.4.2 Financiën	
Bijlagen	14

Inleiding

De schuldhulpverlening is de afgelopen jaren flink in beweging. Het aantal mensen dat een beroep doet op hulp bij schulden groeit¹. Ook is vaker sprake van een veelvoud van problemen bij de aanvrager en van urgente situaties. Het gevolg van deze ontwikkeling is dat er steeds meer mensen door schulden aan de kant komen te staan. Zij kunnen niet of nauwelijks meedoen aan het maatschappelijk leven vanwege problematische schulden.

De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

Met de invoering van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) in juli 2012 hebben gemeenten de plicht om inwoners door middel van integrale schuldhulpverlening te helpen bij het oplossen van problematische schulden en bij het voorkomen ervan. De gemeente moet regie voeren bij het tot stand brengen van een integrale aanpak van dit soort schulden van inwoners. Dit wil zeggen, dat er in het aanbod van schuldhulp niet alleen aandacht moet zijn voor de financiële problemen, maar ook voor eventuele samenhangende immateriële problematiek. Verder moet de gemeente voorzien in activiteiten in het kader van preventie en nazorg.

Gemeenten hebben een ruime beleidsvrijheid ten aanzien van de inrichting van de schuldhulpverlening. De Wgs schrijft in beperkte mate voor hoe de schuldhulpverlening moet worden uitgevoerd. Wettelijk is bepaald, dat de gemeente een beleidsplan moet maken met een looptijd van ten hoogste vier jaar. In dat plan moet onder meer worden vastgelegd hoelang de nagestreefde wachttijd is en wat de resultaten zijn die men wil behalen. Ook moeten gemeenten aangeven op welke wijze schuldhulpverlening voor gezinnen met inwonende kinderen wordt vormgegeven.

Schuldhulpverlening is in de Wgs gedefinieerd als:

"het ondersteunen bij het vinden van een adequate oplossing gericht op de aflossing van schulden indien redelijkerwijs is te voorzien dat een natuurlijke persoon niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden of indien hij in de toestand verkeert dat hij heeft opgehouden te betalen, alsmede de nazorg".

Schuldhulpverlening in Noordoostpolder

Schuldhulpverlening is sinds 2003 een structurele voorziening in de gemeente Noordoostpolder. De uitvoering is uitbesteed aan de Gemeentelijke Kredietbank Drenthe (GKB)². Momenteel voert de GKB voor onze gemeente alle basisfuncties uit die verband

¹ In 2007 kregen de leden van de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK) nog 47.500 meldingen; over 2011 werden er landelijk al 76.000 aanvragen voor schuldhulpverlening geregistreerd. (Regioplan Beleidsonderzoek in opdracht van het Ministerie van SZW naar de besteding, effecten en duurzaamheid van de tijdelijke middelen schuldhulpverlening 2009-2011, januari 2012.)

² De bank is georganiseerd op basis van een gemeenschappelijke regeling (GR) waaraan de gemeente Assen, Hogeveen en Meppel deelnemen. Noordoostpolder is geen deelgenoot van de GR maar heeft met de bank een raamovereenkomst voor de levering van diverse diensten en producten. De raamovereenkomst expireert per ultimo 2014

houden met de financiële afwikkeling van de schuldensituatie. Deze bestaan uit intake en spreekuur, schuldregelingen, verzoekschriften en verklaringen Wsnp, budgetbeheer en beschermingsbewind. Daarnaast worden jaarlijks additionele producten apart ingekocht zoals budgetcursussen voor inwoners en voorlichtingsactiviteiten over "omgaan met geld" op scholen in het voortgezet onderwijs..

De GKB werkt samen andere hulpverleningsorganisaties als blijkt dat er sprake is van achterliggende problematiek die het oplossen van het financieel probleem belemmeren. Zo kunnen bijvoorbeeld relatieproblematiek, rouwverwerking, laaggeletterdheid, verslaving of administratieve chaos een reden voor doorverwijzing zijn naar het algemeen maatschappelijk werk, naar psychosociale hulpverlening en verslavingszorg of naar vrijwilligersorganisaties voor ondersteuning bij thuisadministratie.

Met woningcorporatie Mercatus zijn afspraken gemaakt in het kader van vroegsignalering bij financiële problemen van cliënten. In geval van een betalingsachterstand wordt met de cliënt contact gezocht door maatschappelijk werk om huisuitzetting of afsluiting te voorkomen. Inwoners met financiële problemen kunnen zich met hun hulpvraag rechtstreeks wenden tot de GKB. In de praktijk blijkt dat door maatschappelijk werk, welzijns- en hulpverleningsorganisaties of diaconie eveneens wordt doorverwezen naar de GKB.

Ook in de gemeente Noordoostpolder is een toenemend beroep op schuldhulpverlening een herkenbaar beeld. In 2007 werden door de Gemeentelijke Krediet Bank (GKB) 128 intakegesprekken gevoerd in Noordoostpolder, maar in 2011 zijn dat er al ruim 283. Het aantal cliënten, dat naast hulp bij hun schuldsituatie, tevens werd doorverwezen naar het maatschappelijk werk vanwege andere problematieken was in 2007 nog slechts 20, maar in 2011 ging het al om bijna 90 cliënten³.

In de afgelopen twee jaar is de focus van de schuldhulpverlening in onze gemeente langzaam verlegd van het streven naar een schuldenvrije situatie voor de cliënt naar het hanteerbaar maken van schulden. Schuldhulpverlening in Noordoostpolder heeft daardoor gaandeweg al een meer integraal karakter gekregen dan voorheen en vindt daarmee aansluiting bij de intentie van de Wgs.

In dit beleidsplan geven we aan hoe de gemeente Noordoostpolder op deze weg wil voortgaan en de integraliteit van de schuldhulpverlening verder wil vormgeven en versterken. Het hanteerbaar maken van problematische schulden blijft de focus van de hulpverlening. Daarbij wordt ook nadrukkelijk de eigen verantwoordelijkheid van de schuldenaar betrokken. Dit betekent dat het beleid zich meer dan voorheen zal richten op immateriële ondersteuning van mensen met (dreigende) problematische schulden in de vorm van preventie en nazorg.

Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk gaan we in op de visie van de gemeente Noordoostpolder met betrekking tot schuldhulpverlening, bij de doelstellingen en uitgangspunten van het beleid van de gemeente op dit terrein. Het beleidskader schuldhulpverlening van de gemeente Noordoostpolder komt in het tweede hoofdstuk aan de orde.

³ GKB, marap december 2007 en 2012

1. Visie, doelstelling en uitgangspunten

1.1. Visie op schuldhulpverlening

Voor het bieden van ondersteuning aan inwoners met problematische schulden zijn verschillende redenen te noemen. In de eerste plaats zijn problematische schulden een belangrijke belemmerende factor om mee te kunnen doen aan de samenleving. Dat is een onwenselijke situatie. Daarnaast geldt ook het belang van het terugdringen van maatschappelijke kosten. Problematische schulden hebben vaak als neveneffect hoge maatschappelijke kosten zoals: armoede, sociale uitsluiting, onverzekerbaarheid, huisuitzetting, en afsluiting van nutsvoorzieningen.

Problematische schulden is een sociaal probleem. In onze gemeente maakt schuldhulpverlening daarom deel uit van het brede, gemeentelijk sociaal beleid. De doelstelling van dit sociaal beleid is dat inwoners meedoen aan de samenleving naar eigen vermogen en op maximaal niveau⁴. Aan inwoners die op eigen kracht er niet in slagen om mee te doen, biedt de gemeente samen met maatschappelijke partners ondersteuning. Dit betekent niet dat degene die ondersteuning vraagt zelf niets meer hoeft te doen. We vragen inwoners om hun eigen capaciteiten en die van hun omgeving te benutten om oplossingen te vinden voor de problemen die zij ervaren. We vragen ook iets terug voor de ondersteuning die geboden wordt. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm zijn van verplichte aanmelding bij verslavingszorg of bij het vrijwilligerspunt. De ondersteuning die we bieden, pakt ook problemen aan op meerdere leefgebieden van mensen.

De visie van de gemeente Noordoostpolder op schuldhulpverlening is geënt op bovenstaand beleidskader voor het sociale domein. Kort samengevat luidt de visie als volgt:

Schulden mogen geen belemmering vormen voor participatie. Aan alle inwoners met problematische schulden wordt de mogelijkheid voor hulp en begeleiding geboden om de schuldsituatie beheersbaar te maken. De gemeente voert de regie op het proces, maar de schuldenaar is zelf verantwoordelijk voor het slagen van een traject.

Wat houdt deze visie nu in? Schuldhulpverlening is een vorm van ondersteuning voor alle inwoners die aan de kant dreigen te geraken omdat de schuldsituatie hen boven het hoofd is gegroeid. Schuldhulpverlening moet er daarom toe leiden dat het hebben van schulden geen belemmering meer is om mee te doen aan de samenleving. Dit hoeft niet te betekenen dat de ondersteuning altijd gericht moet zijn op het opheffen van de schuldsituatie. Het hebben van schulden hoeft op zichzelf immers niet te betekenen dat je niet mee kan doen. Het is wel van belang dat de schuldsituatie beheersbaar is. Voor mensen met problematische schulden is dat duidelijk niet het geval. Zij zijn vaak door verschillende oorzaken de controle over hun financiële situatie kwijt geraakt. Om de zaken weer op orde te krijgen moet ook aan die oorzaken van het verlies of gebrek aan controle gewerkt worden. Ondersteuning van inwoners met problematische schulden betreft dan ook meerder leefgebieden. Het is een wettelijke taak van de gemeente om hierop regie te voeren.

⁴ Participatievisie Noordoostpolder, mei 2011.
Beleidskader Krachtig Noordoostpolder, april 2012

1.2 Algemene doelstelling schuldhulpverlening Noordoostpolder

Het resultaat van schuldhulpverlening moet zijn dat de schuldsituatie van inwoners voor hen weer beheersbaar is geworden en dat dit ook zo blijft. In principe is de geboden ondersteuning dan ook tijdelijk van aard. Het is de bedoeling dat men uiteindelijk weer zelf de regie kan voeren over de eigen financiële situatie. Het versterken van de financiële competenties van inwoners met (dreigende) problematische schulden behoort daarom eveneens tot een resultaatgebied van schuldhulpverlening in onze gemeente.

Niet iedereen zal er overigens in slagen de regie weer te herwinnen over zijn financiële huishouding. Wanneer dat doel niet haalbaar blijkt te zijn door bijvoorbeeld een mentale beperking, verslaving of andersoortige beperking, moet naar een duurzame oplossing gezocht worden in de vorm van bijvoorbeeld langdurige ondersteuning bij het op orde houden van de thuisadministratie, langdurig budgetbeheer of bewindvoering.

Kort samengevat luidt de doelstelling van schuldhulpverlening in onze gemeente als volgt:

Het ondersteunen van inwoners met problematische schulden alsook het duurzaam vergroten en versterken van de financiële zelfredzaamheid en het bieden van een adequate oplossing gericht op het hanteerbaar maken van schulden.

1.3. Uitgangspunten voor vormgeving van schuldhulpverlening

De focus van schuldhulpverlening in onze gemeente is hierboven beschreven. Hoe willen we schuldhulpverlening in onze gemeente vervolgens vormgeven?

Tot voor kort lag het accent van de schuldhulpverlening op het oplossen van de financiële problematiek. Dat leidde ertoe dat men weliswaar in een stabiele financiële situatie terecht kwam, maar tegelijkertijd werd in vele gevallen de verantwoordelijkheid voor de eigen financiële huishouding geheel overgenomen door de hulpverlenende instantie. Voor het financiële probleem was er dus alle aandacht maar niet of nauwelijks voor zaken als voorkomen van recidive of uitstroom uit de financiële dienstverlening. Van een dergelijke benadering neemt de gemeente Noordoostpolder afscheid. Zoals we eerder aangaven, sluiten we voor de vormgeving van schuldhulpverlening aan bij de uitgangspunten die zijn beschreven in het beleidskader Krachtig Noordoostpolder. Specifiek voor de dienstverlening in het kader van schuldhulpverlening betekent dit dat de gemeente Noordoostpolder de volgende uitgangspunten hanteert:

1. Zelfredzaamheid van inwoners met problematische schulden staat voorop.

We gaan uit van het zelforganiserend vermogen van inwoners. Ondersteuning bij een problematische schuldsituatie is daarom additioneel aan datgene wat de inwoner zelf kan bijdragen aan het oplossen van het probleem of eventueel zelf kan regelen met hulp uit het eigen netwerk of van vrijwilligers. Daar waar het zelforganiserend vermogen onvoldoende aanwezig is zal de ondersteuning mede gericht zijn op versterking daarvan.

2. De schuldenaar is probleemeigenaar

Inwoners met problematische schulden zijn er zelf verantwoordelijk voor dat hun schuldsituatie uit de hand is gelopen of dreigt te lopen. Wij verlangen van hen daarom ook een eigen inspanning om die situatie op te lossen. Dit betekent dat we voorwaarden

stellen aan gebruikmaking van schuldhulpverlening. Als men bijvoorbeeld onvoldoende gemotiveerd is om aan de schuldsituatie te werken, dan wordt er geen schuldenregeling getroffen. Ook kan het meedoen aan een budgetcursus een voorwaarde zijn voor schuldhulp.

3. *Integrale aanpak*

De aanpak van de schuldenproblematiek is niet alleen gericht op de financiële situatie en de schuld, maar ook op gedrag en eventuele achterliggende probleemsituatie(s). Vaak spelen ook andere samenhangende problemen mee waarbij deze soms bijdragen aan het ontstaan van de schuldsituatie en in andere gevallen juist door financiële problemen zijn veroorzaakt. In dergelijke situaties heeft het aanpakken van schulden niet de hoogste prioriteit, maar zal eerst iets aan de onderliggende problemen gewerkt moeten worden (bijvoorbeeld in geval van ernstige verslavingsproblemen). Verschillende instanties en organisaties zullen moeten samenwerken om tot een ondersteuningsaanbod te komen die is toegesneden op de probleemsituatie van de persoon met problematische schulden.

4. *Resultaatgericht*

De ondersteuning die geboden wordt in het kader van schuldhulpverlening, moet bijdragen aan het versterken of vergroten van het vermogen van mensen met problematische schulden om weer te kunnen meedoen aan de samenleving. Hoe het ondersteuningspakket en precies uitziet, hangt onder meer af van persoonlijke omstandigheden, financiële competenties en aard en inhoud van het schuldenpakket. De combinatie van de mate waarin men wil meewerken aan een oplossing als ook de mate waarin het gaat om "regelbare schulden" bepaalt wat het ondersteuningsaanbod uiteindelijk inhoudt⁵. Bijvoorbeeld: bij een persoon die niet wil meewerken aan een oplossing (i.c. een "niet regelbare schuldenaar") en een niet regelbare schuld heeft, is een schuldenregeling niet haalbaar en blijft het bieden van immateriële ondersteuning zoals advies, informatie en maatschappelijke begeleiding over. In onderstaand figuur is dit beknopt in beeld gebracht; het gaat hierbij niet om uitputtende mogelijkheden.

⁵ Niet- regelbare schulden komen niet in aanmerking voor een schuldenregeling. Bij dit soort schulden moet gedacht worden aan CJIB-schulden of fraudevorderingen, restschulden van nog te verkopen woning of schulden waar nog juridische procedures voor lopen.

Schuldenaar		
	Regelbaar	Niet regelbaar
schuldsituatie	Regelbaar	Schuldsituatie is op te lossen met een schuldenregeling. Zonodig aanvullende ondersteuning thuis-administratie en budgetcursus.
	Niet regelbaar	Schuldsituatie is alleen te stabiliseren. Aanbod beperkt tot budgetbeheer en/of ondersteuning thuisadministratie. Zonodig maatschappelijke begeleiding.

2. Integrale schuldhulpverlening

De algemene beleidsdoelstelling van onze dienstverlening op gebied van hulp bij problematische schulden werken we hier verder uit in resultaatgebieden voor integrale schuldhulpverlening gedurende de looptijd van dit beleidskader.

2.1. Wat willen we bereiken.

Bij schuldhulpverlening zoals deze in Noordoostpolder wordt uitgevoerd, is ook aandacht voor immateriële problematieken die verband houden met de schuldensituatie. Hierbij zijn verschillende organisaties betrokken maar van een gezamenlijke aanpak en perspectief is nog niet echt sprake. Wij willen de samenwerking tussen betrokken organisaties versterken zodat problematische schulden van inwoners op meer integrale wijze worden aangepakt. Daarnaast willen we het beleid ook meer richten op versterking van de zelfredzaamheid van de schuldenaar. Concreet richten we ons op:

1. Voorkomen van problematische schulden door meer aandacht voor preventie, vroegsignalering van dreigende schuldenproblematiek en ondersteuning van inwoners met onvoldoende financiële competenties.
2. Vergroten van zelfredzaamheid en zelfstandigheid van inwoners op financieel gebied door dienstverlening op maat, dat wil zeggen: aanspreken van eigen verantwoordelijkheid; ondersteuning waar nodig en zolang het noodzakelijk is
3. Versterking van samenwerking van maatschappelijke organisaties, waaronder vrijwilligersorganisaties.

2.2 Preventie

Schuldpreventie omvat een mix van maatregelen, activiteiten en voorzieningen die erop gericht is dat inwoners financieel vaardig worden zodat zij hun financiën op orde kunnen houden⁶. We willen zo voorkomen dat er een situatie van problematische schulden ontstaat en men gebruik moet maken van "dure" financiële diensten van professionele organisaties. Wat betreft de aard van preventieve activiteiten wordt onderscheid gemaakt tussen primaire, secundaire en tertiaire activiteiten. Primaire preventie is het voorkomen dat inwoners schulden maken door ze te leren bewust om te gaan met financiële verplichtingen. Secundaire preventie is het vroegtijdig onderkennen van dreigende problematische schulden. Bij tertiaire preventie of nazorg gaat om het voorkomen van terugval in een eerdere problematische schuldensituatie.

2.2.1 Budgetcursussen en voorlichting.

In het kader van de primaire preventie blijven we inzetten op voorlichtingsactiviteiten voor scholieren in het basisonderwijs en jongeren in de leeftijd 12–19 jaar, alsmede op budgetcursussen voor volwassenen. Deelnemers aan de budgetcursussen worden soms

⁶ Jungmann, N., Van Yperen, F. (2011) Schuldpreventiewijzer. CentiQ, wijzer in geldzaken, Den Haag

aangemeld door woningcorporatie Mercatus en betreffen meestal bewoners met een (dreigende) huurachterstand. Maar ook vanuit andere maatschappelijke organisaties zoals de welzijnsorganisatie Carrefour, de Stichting Humanitas en het Maatschappelijk werk worden cursisten aangemeld. Doordat de budgetcursussen open staan voor alle inwoners melden zich ook cursisten aan op eigen initiatief. De cursussen worden 4 keer per jaar gegeven. Gemiddeld doen er 10 tot 15 deelnemers per keer eraan mee. Deelname aan de cursus is kosteloos.

2.2.2 Vroegsignalering

Tot nu toe is er onvoldoende aandacht geweest voor het vroegtijdig signaleren en onderkennen van mogelijke problematische schuldensituaties van inwoners. Hier kunnen maatschappelijke organisaties, nutsbedrijven, woningverhuurders en werkgevers een belangrijke rol spelen.

In onze gemeente werken vanuit de invalshoek preventie huisuitzetting al een aantal organisaties samen op dit gebied. Woningcorporatie Mercatus geeft bij één maand huurachterstand een signaal door naar een platform waarin algemeen maatschappelijk werk, GGD Vangnet en Advies, verslavingszorg en GKB samenwerken. In eerste instantie probeert de maatschappelijk werker de huurachterstand bespreekbaar te maken bij de huurder en eventueel verdere ondersteuning of hulpverlening op te starten. Wij willen dit platform uitbreiden met andere relevante organisaties en komen tot een gezamenlijke aanpak en werkwijze.

2.2.3 Nazorg

Het bieden van nazorg moet terugval in een eerdere problematische schuldensituatie voorkomen. Met name wanneer men na afloop van een schuldenregeling en van een periode van budgetbeheer weer regie moet houden over de eigen financiën kan van nazorg een preventieve werking uitgaan. Van belang is dat nazorg tijdig geboden wordt. Dit houdt in dat, voordat een financieel hulpverleningstraject geheel is afgerond er al contacten moeten zijn tussen cliënt en organisaties die nazorg bieden.

Nazorg bestaat in onze gemeente nog in beperkte mate in de vorm van tijdelijke ondersteuning bij thuisadministratie door vrijwilligers van Humanitas. Wij willen deze vorm van nazorg bestendigen maar ook de verdere vormgeving van nazorg oppakken met andere partners als Carrefour en het maatschappelijk werk.

2.3. Bouwen op eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid

Zoals eerder werd aangegeven, willen we bij onze schuldhelpverlening onder andere het uitgangspunt hanteren dat inwoners zelf verantwoordelijk zijn voor het ontstaan van een problematische schuldensituatie en dus ook in eerste instantie zelf verantwoordelijk zijn voor een oplossing daarvan. Dit houdt in dat we iets terug vragen voor de geboden ondersteuning of de ondersteuning zelfs onthouden als men niet meewerkt aan beheersbaar maken van de schuldensituatie. Eigen verantwoordelijkheid speelt met name een rol bij de volgende zaken.

2.3.1. Recidive

Recidive in de zin van herhaaldelijk gebruik van de financiële dienstverlening in het kader van schuldhulpverlening, is alleen al uit oogpunt van kosten en efficiency niet wenselijk maar getuigt bovendien van een zeker gebrek aan eigen verantwoordelijkheid. Wij willen met betrekking tot recidive dan ook duidelijke grenzen stellen. Wanneer eerder gebruik is gemaakt van materiële schuldhulpverlening, kan de toegang daartoe tijdelijk worden geweigerd. Het maakt niet uit of de hulpverlening wel of niet succesvol is geweest. We willen hierbij de volgende normen hanteren:

- a) na succesvolle afronding van een schuldregeling mag gedurende een periode van twee jaar niet opnieuw gebruik worden gemaakt van de door de gemeente gefaciliteerde materiële schuldhulpverlening.
- b) indien de materiële hulpverlening of de te volgen procedure daartoe door eigen toedoen moet worden beëindigd, mag gedurende een jaar niet opnieuw daarvan gebruik worden gemaakt⁷.

Bij weigering van de toegang tot de door de gemeente gefaciliteerde materiële schuldhulpverlening blijft de immateriële ondersteuning in alle vormen beschikbaar.

2.3.2 Eigen bijdrage bij materiële schuldhulp

Onder bepaalde voorwaarden en binnen gestelde wettelijke grenzen vinden wij het redelijk dat men voor bepaalde onderdelen van de materiële schuldhulpverlening een eigen financiële bijdrage levert. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer men het beheer over zijn financiën op eigen verzoek laat uitvoeren door bijvoorbeeld GKB of andere organisatie die daarvoor kosten berekent, zonder dat er aanwijzingen zijn dat sprake is van financiële incompetenties. Deze kosten zullen echter weer niet worden verhaald als het budgetbeheer onderdeel is van een plan van aanpak in het kader van een minnelijke of wettelijke schuldregeling. Met andere woorden: als men kan betalen, dan betaalt men ook mee. Dit zelfde principe geldt voor de kosten van bewindvoering. De eigen bijdrage kan variëren van minimaal 5% van de toepasselijke WWB-norm tot 100% van de kosten afhankelijk van de financiële draagkracht conform de WWB.

Indien de kosten van budgetbeheer voor rekening van de gemeente komt, willen we de duur hiervan beperken tot maximaal twee jaar⁸. Voorwaarde die wij hierbij willen hanteren is dat een succesvolle afronding van een getroffen schuldenregeling daardoor niet gevaar komt en

⁷ Met betrekking tot de onder punt b genoemde omstandigheid zijn verschillende situaties denkbaar zoals wanneer men zich niet langer wil houden aan gemaakte afspraken over de aanpak van de schulden of wanneer men niet akkoord gaat met het plan van aanpak. Maar ook wanneer een intake voor toegang tot de materiële schuldhulp herhaaldelijk wordt gefrustreerd omdat onvoldoende medewerking daarvoor wordt gegeven. Daardoor moet voor de desbetreffende cliënt vaak meerdere keren een intake plaatsvinden.

⁸ In 2012 zijn de dossiers van 154 cliënten nader onderzocht die langer dan 2 jaar gebruikmaken van door de gemeente betaald budgetbeheer bij de GKB. Bij 60 van de 154 onderzochte cliënten kan het budgetbeheer worden beëindigd omdat men over voldoende eigen financiële competenties beschikt om het beheer over de financiën weer zelf te doen al dan niet met ondersteuning vanuit thuisadministratie. In bijlage 3 zijn de resultaten van dit onderzoek kort samengevat.

dat men niet door mentale of chronische psychosociale beperking wordt gehinderd om weer zelf het beheer over de financiën te voeren. In onderstaand overzicht zijn de verschillende situaties weergegeven waarin al dan niet een eigen financiële bijdrage wordt verlangd. Het overzicht is niet uitputtend.

Bugetbeheer	Eigen bijdrage	gemeente
<ul style="list-style-type: none"> • Eigen verzoek en voldoende financiële competenties; • Bij draagkracht en/of spaartegoeden hoger dan norm WWB; • Langer dan twee jaar en beschikken over voldoende financiële competenties en niet gekoppeld aan schuldenregeling; • Bij lopende schuldenregeling en inkomen lager dan 110% sociaal minimum; • Bij chronische financiële incompetenties 	<p>X X X</p>	<p>X X</p>
Beschermingsbewind		
<ul style="list-style-type: none"> • Bij draagkracht en/of vermogen hoger dan norm WWB; • Inkomen lager dan 110% norm WWB 	<p>x</p>	<p>x</p>

2.4. Organisatie van integrale schuldhulpverlening

De wijze waarop schuldhulpverlening in onze gemeente momenteel is georganiseerd, verwijst nog naar de tijd waarin de focus gericht is op het oplossen van de financiële schuldensituatie⁹. De GKB vervult hierbij een prominente rol en organiseert naast materiële hulpverlening ook de inzet van andere partijen voor de immateriële aspecten van de schuldhulp. Een dergelijke spilfunctie van de GKB sluit niet goed aan bij de wijze waarop wij nu de schuldhulpverlening in onze gemeente willen organiseren. We willen met name de organisaties die zich bezighouden met verandering of beïnvloeding van het gedrag van inwoners met problematische schulden en de organisaties die zich richten op preventie en nazorg nadrukkelijk betrekken en positioneren in het proces van integrale schuldhulpverlening. Dit betekent dat we de rol van de materiële schuldhulpverlener, i.c. de GKB willen beperken tot de financieel-technische aspecten van de schuldhulp. Over zaken als toegang tot of duur van deze dienstverlening beslist de gemeente. Daarvoor krijgt de bank "instructies" aangereikt in de vorm van beleidsregels en afspraken over het operationeel beleid.

Voor de materiële schuldhulpverlening blijven we gebruikmaken van derden. Tot eind 2014 is die functie belegd bij de GKB. Vanaf dan expireert de lopende overeenkomst. Daarna kan – indien gewenst – van een andere aanbieder gebruik worden gemaakt, al dan niet in samenwerking met andere gemeenten. De kwaliteit van de dienstverlening en de kosten zijn dan belangrijke overwegingen.

Wat betreft werkwijze bij schuldhulpverlening willen wij het eerdergenoemde initiatief van het platform preventie huisuitzetting als uitgangspunt nemen. Dit betekent dat we de toegangspoort tot de dienstverlening in kader van hulp bij problematische schulden willen verleggen van de financiële hulpverlener, i.c. de GKB naar het platform. Daar zal de diagnose worden gesteld en worden vastgesteld welke organisatie of welke dienst bij het

⁹ In bijlage 1 is het proces van integrale schuldhulpverlening in Noordoostpolder beschreven.

hulpverleningstraject betrokken moet worden. We houden hierbij vast aan een maximaal wachttijd van vier weken tussen aanmelding voor schuldhulpverlening en eventuele intake voor financiële schuldhulp. Hiermee sluiten we aan bij de in de Wgs gestelde maximale wachttijd. Bij een crisissituatie, zoals in geval van dreigende huisuitzetting of afsluiting van nutsvoorzieningen, wordt een wachttijd gehanteerd van maximaal drie dagen. Voor gezinnen met minderjarige, inwonende kinderen wordt een wachttijd van maximaal een week als streeftijd gehanteerd.

We willen voorts de inzet van vrijwilligers uitbouwen. Vooralsnog zijn vrijwilligers hoofdzakelijk betrokken bij het ondersteunen van cliënten om hun thuisadministratie op orde te brengen en te houden. Wij zien op termijn echter ook een rol weggelegd voor opgeleide vrijwilligers bij zaken als praktisch begeleiding in de vorm van budgetcoach, het aanleren van financiële vaardigheden en inschakelen van ondersteunende netwerken rond de client. Ook zien wij een rol voor vrijwilligers bij het op orde brengen van het schuldendossier voor toeleiding naar de materiele schuldhulpverlening. Samen met partners als Carrefour en Humanitas willen wij de inzet van vrijwilligers bij schuldhulp verder ontwikkelen.

2.4.1 Doelgroep schuldhulpverlening

Alle meerderjarige inwoners van de gemeente Noordoostpolder mogen gebruik maken van de gemeentelijke voorziening voor schuldhulpverlening. Er geldt geen maximale inkomensgrens. Hiermee sluiten we aan bij een van de uitgangspunten van de Wgs dat schuldhulpverlening, namelijk dat schuldhulp voor een zo breed mogelijke categorie van inwoners toegankelijk moet zijn. Dit wil overigens niet zeggen, dat aan de toelating tot de financiële schuldhulpverlening geen beperkingen gesteld mogen worden. Als schulden zijn ontstaan door bijvoorbeeld fraude en men daarvoor veroordeeld is, wordt de toegang tot het gemeentelijk aanbod voor schuldhulpverlening geweigerd. Die beperking wordt pas opgeheven als de schulden die het gevolg zijn geweest van de fraude zijn afgelost en dus geen deel uitmaken van de huidige schuldenproblematiek.

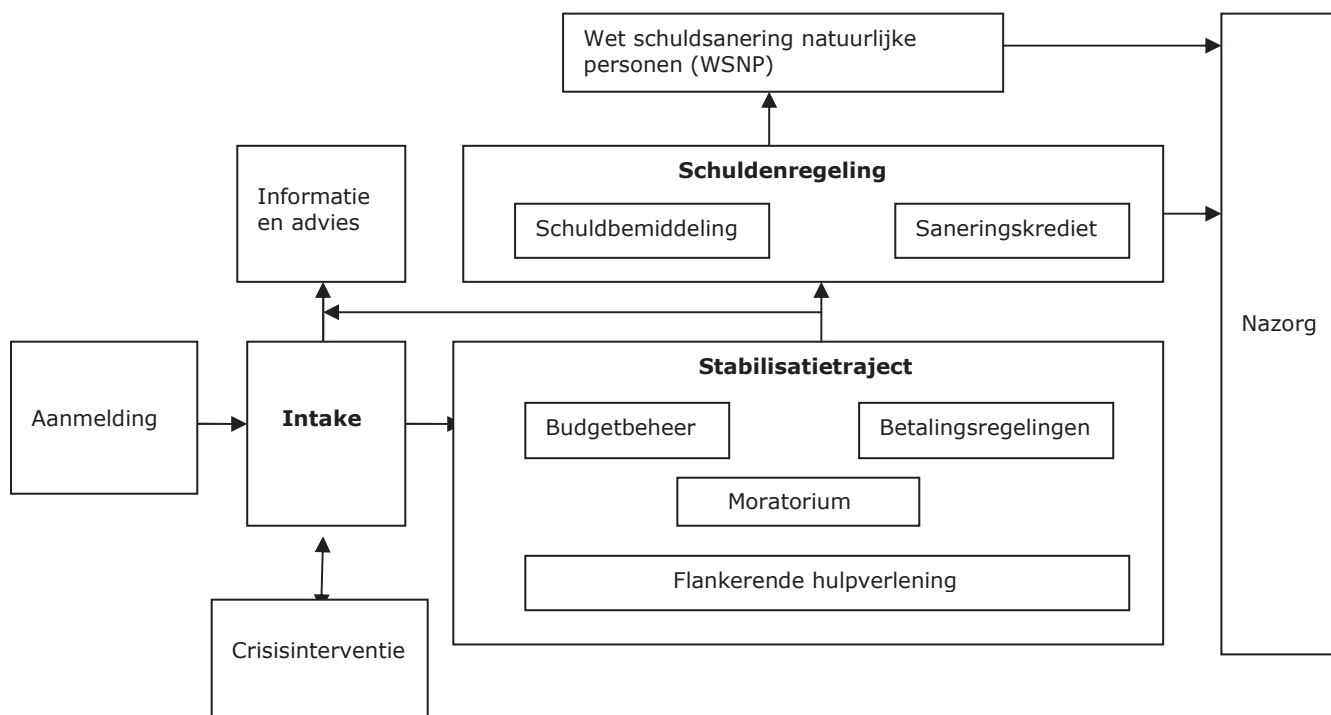
Alleen natuurlijke personen mogen een beroep doen op schuldhulpverlening. Zelfstandige ondernemers met schulden uit het bedrijf moeten daarom in eerste instantie een beroep doen op het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz). Pas wanneer de onderneming niet levensvatbaar blijkt en de schuldenlast overgaat naar de ondernemer als een 'natuurlijk persoon' kan op schuldhulpverlening een beroep worden gedaan. Een voorwaarde daarbij is dat hij feitelijk met zijn onderneming stopt en zich uitschrijft bij de Kamer van Koophandel.

2.4.2 Financiën

Voor schuldhulpverlening is binnen het budget voor armoedebeleid een bedrag beschikbaar van circa € 640.000. De toekomstige instroom in de schuldhulpverlening laat zich echter vooraf moeilijk voorspellen. Dit geldt ook voor de beheersing van kosten. Er wordt van uit gegaan dat door uitvoering van het beoogde beleid de schuldhulpverlening efficiënter en effectiever kan worden ingezet. Opzich zal dit een verlichting van de kosten met zich mee kunnen meebrengen, maar dit effect zal door een verhoogde instroom teniet kunnen worden gedaan.

Bijlage 1 processchema Integrale schuldhulpverlening

Bijlage 2. Schuldhulpverlening in cijfer 2012

Product aantallen over het jaar 2012

Integrale intake	260
Schuldregelingen	198
Verzoekschrift en verklaringen WSNP	70
Budgetbeheer (eind 2012)	337
Beschermingsbewind	31

Kostenoverzicht 2012

GKB

Basis Diensten	aantal	totaal
Integrale Intake	260	€ 64.240
Schuldregelingen		
Schuldregelingen	198	€ 151.093
Verzoekschriften en verklaringen WSNP		
verklaring GKB traject	62	€ 17.039
verklaring niet GKB	8	€ 3.733
moratorium/voorlopige voorz.	6	€ 4.946
dwangakkoord	24	€ 19.787
Budgetbeheer		
Stand op 1 januari 2012	374	€ 230.997
Geopend in loop van het jaar	88	€ 54.352
Beschermingsbewind		€ 48.357
Locatie bezoek		
Inloopzitting p/uur	65	€ 5.172
Zitting op afspraak	437	€ 17.388
Subtotaal		€ 617.109

Zorggroep ONL

Algemeen Maatschappelijk Werk	77	€ 45.700
--------------------------------------	----	----------

Bijlage 3. Uitkomsten onderzoek cliënten budgetbeheer

In juli en augustus 2012 zijn er 154 klanten uit de gemeente Noordoostpolder uitgenodigd voor een screeningsgesprek bij de GKB. De personen die zijn uitgenodigd maken 2 jaar of langer gebruik van budgetbeheer (voor 1 januari 2010). Het doel van de gesprekken was te onderzoeken of klanten verantwoord kunnen uitstromen uit budgetbeheer. Dit verslag geeft een weergave van de gegevens van de personen die zijn gescreend. In de conclusie is een analyse gemaakt van de verkregen gegevens.

1. Geslacht

Man	82
Vrouw	72
Totaal	154

2. Gezinssituatie:

Alleenstaand:	65
Alleenstaande ouder	29
Gehuwd/samenwonend	12
Gehuwd/ samenwonend met kinderen	20
Onbekend	28
Totaal	154

3. Opleiding

Basisonderwijs	8
Voortgezet onderwijs	8
Huishoudschool	9
LBO/LTS	18
MBO/MTS/Mulo	45
HBO	8
Nederlands niveau 2	1
Onbekend	53
Geen	4
Totaal	154

4. Duur budgetbeheer

Gestart zonder schuldenregeling:

2 jaar	1
3 jaar	4
4 jaar	2
5 jaar	5
6 jaar	4
7 jaar	6
8 jaar	2
Totaal	24

Gestart met een schuldenregeling:

2 jaar	10
3 jaar	38
4 jaar	22
5 jaar	18
6 jaar	23
7 jaar	7
8 jaar	7
9 jaar	4
10 jaar	1
Totaal	130

5. Soort inkomen en vermogen

WWB	49
WAO	20
AOW	10
ANW	1
ZW	1
Wajong	2
Pensioen	1
WW	6
Werk	45
Gecombineerd inkomen	13
Geen inkomen	1
Uitkering uit België	1
Onbekend	4
Totaal	154

Inkomen boven 110%	56
Inkomen onder 110%	93
Onbekend	4*
Geen inkomen	1
Totaal	154

Geen vermogen	147
Vermogen > € 4000	2
Onbekend	5*
Totaal	154

* Het inkomen van deze personen komt binnen bij een bewindvoerder, dus er is geen direct zicht op de hoogte van het inkomen en het vermogen van deze persoon.

6. Wel of geen uitstroom?

Uitstroom mogelijk (12 personen met begeleiding)	60
Onbekend, klant heeft niet gereageerd	11
Geen uitstroom	83
Totaal	154

Redenen waarom mensen (nog) niet kunnen uitstromen uit budgetbeheer

Schuldenproblematiek / onstabiele financiële situatie	18
Onvoldoende competenties	29
Lopende schuldregeling/WSNP/faillissement	12
Psychische en/of verstandelijke beperking	29
Verslavingsproblematiek	6
Gezondheidsproblemen	6
Onvoldoende beheersing Nederlandse taal	7
Analfabetisme	4
Aanvraag beschermingsbewind/externe bewindvoering	6
Onstabiele persoonlijke situatie	8
Geen reactie	11
Totaal	136

N.B. Alleen de redenen van de mensen die niet kunnen uitstromen zijn hierin meegenomen. Bij sommige mensen is er sprake van een combinatie van redenen.

